

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Димитър Петров Михайлов, доктор

на представения дисертационен труд за придобиване на научната степен
„Доктор на науките“.

Тема: „Комплексна система за контрол и оценка на физическото развитие и специфичната работоспособност на подрастващи баскетболисти“

Професионално направление: 7.6. Спорт

Изготвил: доц. Мариана Алексиева Борукова, доктор

Представеният дисертационен труд от доц. Мариана Борукова представлява едно широкообхватно и целенасочено изследване на учебно-тренировъчната дейност в баскетбола. Повишаване ефективността на тренировъчния процес чрез все по-усъвършенствани методики, които се базират на правилно структуриран управленски процес, с ключът към постигането на успех в съвременния спорт. Един от съществения моменти за постигане на този успех е контролът на спортната подготовка. В съвременния спорт контролът на спортната подготовка се превърна в съпътстваща част от тренировъчния процес. Когато този въпрос касае подрастващи спортисти, в случая баскетболисти, то въпроса добива подобаваща актуалност. Изграждане и контрол – това е основата за спортни успехи.

В тази връзка считам, че темата е напълно дисертабилна, а научния подход за нейното реализиране има подчертан научно практически и теоретичен аспект.

В дисертационния труд личи едно добро познаване на изследвания проблем от страна на дисертанта.

Представеният научен труд е разработен в обем от 214 страници, които включват следните основни раздели:

- Теоретични основи на контрола в баскетбола;
- Дизайн на изследването;

- Система за контрол на спортната подготовка при подрастващи състезатели по баскетбол;
- Основни изводи и научни преноси за теорията и практиката на баскетбола.

Освен тези основни раздели дисертационният труд включва въведение, библиографска справка, както приложения, където с висока стойност е изведената като самостоятелно приложение нормативна база.

Дисертационният труд е онагледен с 37 фигури и 34 таблици, които допълват текста и спомагат за неговото добро възприемане.

Библиографската справка включва 230 книги, научни публикации и дисертационни трудове, като 7 от тях са в електронен вариант. Прави впечатление, че 82 литературни източника са на английски език.

Дисертационният труд започва с кратко въведение, в който Мариана Борукова насочва вниманието към същността на научния труд, а именно към контрола в спортната подготовка, както и за важността за уеднаквяване на тестовите батерии, чрез които се осъществява този контрол.

Глава първа на научния труд е озаглавена „Теоретични основи на контрола в баскетбола“. Тя е разработена в 4 подраздела, а именно:

1. Същност на контрола.
2. Научно управление и контрол в спортната подготовка.
3. Научно-методическо осигуряване в баскетбола.
4. Системи за контрол в баскетбола.

Обобщеният извод за целия раздел, който можем да направим е:

Мариана Борукова в логическа последователност ни запознава със същността на научния контрол в спорта и в частност в баскетбола. Въпросът за научния контрол в баскетбола е разгледан и във възрастов аспект, като е акцентиран върху контрола на подрастващите. С висока научно теоретична стойност са разработените 3 и 4 подраздела. В тях на основата на един добър контент-анализ (цитирайки много литературни източници) авторката ни запознава с научните постижения по изследвания проблем на водещи световни сили в баскетбола. В направените анализи на основата на голяма фактология се очертават и вижданията на Мариана Борукова по изследвания проблем. В края на глава първа е изведена основната концепция на научния

труд, като е формулирана изследователската теза. Цялата глава първа на дисертационния труд определям като принос в теорията а баскетбола.

Втора глава, озаглавена „Дизайн на изследването“ е разработен в 6 подраздела.

Първият подраздел е „Цел и задачи на изследването“. Целта на изследването е добре формулирана.

Подходите за реализиране на целта са обосновани в 7 задачи.

Във втория подраздел са изведени предмета и обекта на изследването. Изследваните лица, които са участвали в изследването са 351, от които 41 треньори по баскетбол и 310 състезатели и състезателки по баскетбол разделени в три възрастови групи. Авторът на научния труд е участвал в снемането на тестовите при всички изследвани лица. В организацията на изследването са посочени имената на треньорите и студентите доброволци, които са оказвали методическа помощ при тестирането. Всичко това дава точна представа за достоверността на получените резултати.

В тази глава изключително добре е разработен подраздел 4 „Методи на изследване и показатели“, както и подраздел 5 „Тестова батерия за всички възрастови групи“. Снетите от изследваните лица показатели са 23 на брой, от които 7 са за физическо развитие, а останалите са показатели за физическа подготвеност - 7 на брой и за технически умения – 9 на брой. Направено е описание на тестовите, с които са снети показателите.

Използваните от Мариана Борукова математико-статистически методи са и помогнали да разреши задачите на изследването и да направи един добър анализ на фактическия материал. Статистическите методи са 10 на брой. Самите те гарантират висока степен на надеждност при техния анализ.

Третата глава е озаглавена „Система за контрол на спортната подготовка при подрастващи състезатели“ и е разработена в обем от 134 страници, които са оформени в 5 основни раздела.

В първия подраздел е направен кратък обобщен анализ на анкетното проучване на треньорите относно системите за контрол в България. Пълен анализ на анкетното проучване е поставен в приложение.

За мен избрания подход е много правилен.

Във втория подраздел последователно чрез използване на вариационния анализ, са изчислени стойностите за физическо развитие на подрастващите баскетболисти в трите възрастови групи и при двата пола. В този подраздел с най-голяма научна стойност е анализираната динамика на нивото на физическо развитие, което е направено отново за всички възрасти и по пол. Направените в края на всеки подраздел обобщени изводи придават един завършен вид на анализите.

В следващия трети подраздел чрез същия математически анализ са изследвани признаците за физическа подготвеност. И тук с най-висока научно-практическа стойност е анализирания „Сравнителен анализ на нивото на физическата подготвеност“.

В същата последователност е разработения 4 подраздел, където са анализирани признаците за техническа подготвеност. Тук направените обобщения са с голяма практическа насоченост, особено тези за момчета 16 години.

Петия подраздел, озаглавен „Надеждност и съдържателна валидност на комплексната тестова батерия“ - този подраздел докторантката изключително точно и компетентно е описала приложения от нея статистически факторен анализ. Тук личи едно добро познаване на материята. Спазени са всички принципи за прилагането на факторния анализ. Факторният анализ е направен за всеки пол и за всяка възрастова група, като е търсено практическо приложение на отделните компоненти.

Направените след всеки анализ обобщения, са доказателство за доброто владение на материята, а изведените заключения определям, като научно-практическа новост. Считам, че поставените в Приложение „Методически указания за използване на нормативната база за контрол върху специфичната работоспособност“ е трябвало да бъде поставен в края на този подраздел (без таблиците).

В четвърта глава са направени обобщения и са изведени 8 извода. Те изцяло се базират на направените анализи от получените резултати. Считам, че тук трябва да има поне 2 препоръки, които да бъдат насочените към практиката и по-специално към БФ Баскетбол и към треньорите по баскетбол работещи с подрастващи.

Съгласен съм с изведените от Мариана Борукова в края на научния труд „Оценка на приносите“.

На края на моя анализ на дисертационния труд, преценявам, че на основата на използваните добри статистически методи, на добре направените анализи и интерпретация на данните, представеният труд съдържа обобщения и решения с научно-практически принос и приложимост.

Заключение: Имайки предвид гореизложеното оценявам положително дисертационният труд на доц. Мариана Алексиева Борукова и предлагам на Научното жури да ѝ присъди научната степен „Доктор на науките“ в професионално направление 7.6. Спорт.

Рецензент:

(проф. Д. Михайлов, доктор)